

tmmob makina mühendisleri odası

Meşrutiyet Cad. No: 19/6 Kızılay, 06650 ANKARA Tel: 0.850 495 06 66 - Faks: (312) 417 86 21
http://www.mmo.org.tr E- Posta: mmo@mno.org.tr basin@mno.org.tr

TMMOB Makina Mühendisleri Odası Başkanı Yunus Yener'in MMO İstanbul Şubesinin Düzenlediği Enerji Verimliliği Haftası Etkinliğini Açış Konuşması

(11.01.2024)

**Sayın Konuklar, Sayın Katılımcılar,
Sevgili Basın Mensupları,**

TMMOB Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu ve kendi adıma sizleri saygıyla selamlıyorum. İstanbul Şubemizin düzenlediği Enerji Verimliliği Haftası etkinliğine hoş geldiniz.

Açılış oturumunda Enerji Çalışma Grubu Başkanımız detaylı açıklamalar yapacağı için ben sadece birkaç konuya değineceğim.

Enerji, biz makina mühendislerinin de ağırlıklı çalıştığı bir alandır. Bu nedenle enerji, enerji verimliliği ve bağlantılı konularda birçok kongre, kurultay, sempozyum, panel, seminer etkinlikleri; eğitim ve belgelendirme faaliyetleri; aralarında “Dünyada ve Türkiye’de Enerji Verimliliği”nin de bulunduğu Oda Raporları gibi geniş bir yelpazede faaliyetler yürütüyoruz. Bu kapsamda 2011 yılında Kocaeli’nde Enerji Verimliliği Uygulamalı Eğitim Merkezini ve 2017’de Mersin’de Güneş Park Enerji Kompleksi Uygulamalı Eğitim Merkezini hizmete açtığımızı da belirtmeliyim.

Enerji Verimliliği Kanunu ve ikincil mevzuatın hazırlıkları ve revizyonları sırasında kapsamlı görüş ve önerilerimiz ilgili kurumlarla paylaşılmıştır. Bu işbirliği çabalarımız sürmektedir

Değerli Katılımcılar,

Doğal bir tekel alanı olan enerji üretim ve dağıtımını kamusal bir faaliyettir ve piyasaya açılarak bir rekabet unsuru olmaması gerekir. Ancak neoliberal politikalar ile enerji alanındaki kamu kuruluşlarının parçalanması, küçültülmesi, işlevsizleştirilmesi ve özelleştirilmesi ile ulusal/toplumsal çıkarlarımız zedelenmiştir, bu durum devam etmektedir.

Serbestleştirme-özelleştirmeler sonucu elektrik üretiminde kamu ve özel sektör payları 1984-2022 döneminde oldukça değişmiş; kamunun payı yüzde 87,2’den yüzde 14,3’e gerilemiş; özel sektörün payı ise yüzde 12,8’den yüzde 85,7’ye yükselmiştir.

Planlamayı dışlayan, toplum yararını gözetmeyen özel sektör esaslı politikalarla, ihtiyacın üzerinde elektrik üretimi amaçlı tesisin yapımı için lisans ve teşvik verildiği bir gerçektir. Oysa ülkemizde bir arz sorunu bulunmamaktadır. Kurulu gücün 106 bin, en yüksek talebin 55 bin megavat olduğu bir ülkede arz sorunu yoktur. Bu alanın piyasalaştırılması ile enerji tasarrufu ve enerji yoğunluğunun azaltılması değil tam tersine, kar maksimizasyonu ile davranan firmalar eliyle adeta arz fazlası kapasite ve aşırı tüketim teşvik edilmektedir.

Ayrıca, fiyatların tekelleşmiş bir ortamda azami kâr amacıyla belirlenmesinin, enflasyonun en önemli nedenlerinden birini oluşturduğu da bir gerçektir.

Üstelik Türkiye doğalgaz, petrol, kömür, petrol koku ithalatında ve dünya “net enerji ithalatında” ön sıralarda yer almaktadır. Genelde fosil ve ithalata dayalı yüksek maliyetli yatırımlar yapılmış, enerjideki dışa bağımlılık ciddi boyutlara ulaşmıştır.

Enerjinin yoğun olarak kullanıldığı sanayi, ulaştırma, bina ve tesislerde enerji kullanımı sermaye ve bireysel tercihlere bırakılmış, toplam verimlilik göz ardı edilmiştir. Toplu bir enerji verimliliğinden söz edebilmek için plan, program ve buna uygun olarak sanayi, yapı, ulaşım sektörlerinde inşa öncesi fizibilite ve tasarım aşamalarında mühendislik gerekliliklerinin yerine getirilmesi, seçimlerin buna uygun yapılması gerekir. Örneğin, mevcut duruma baktığımızda, Ankara İstanbul YHT için 350 km'lik hat imkanı varken 600 küsur km'lik hatta ısrar edilmesi nedeniyle gerçekte hızlı tren bile yapamamakla karşı karşıya kalınmıştır. İki şeritli otoban yapılırken, hat seçiminin yanlışlığı bir tarafa köprü, tünel, viyadükle Bolu Ankara otobanında neredeyse %20 yakıt tasarrufu yapabilecek potansiyel varken, indili çıktılı manzaralı yollar yapılmıştır. Ulaştırmada, toplu taşıma ile yolcu ve yük taşımacılığında, demiryolu ve denizyolu taşımacılığının geri bırakılırken, diğer yanda da Ankara'da kamu binaları Eskişehir yoluna taşınırken, yeni yapılaşmada bölgesel iklimlendirme tercih edilmemiştir ve 1950'lerde yapılan Meclis binasının enerji performansına ulaşamamıştır. Bu örnekler, mühendislik gerekliliklerine aykırılıkları gösteriyor.

Mühendislik hizmetleri, işini bütün boyutlarıyla bilen, ehil, "iyi" mühendislik uygulamalarını yapacak mühendisler eliyle yürütülmesi gerekirken ülkede eğitimin vasıfsızlaştırıldığı, niteliğin düşürüldüğü, kendileri mühendis bile olmayanların mühendis yetiştirmesine müsaade edildiği; temel termodinamik ve akışkanlar mekaniğini bilmeden kavramadan diploma dağıtıldığı bir ortamda bırakın enerji verimliliğini, düzgün çalışan sistemlerin kurulması şansa kalmış demektir.

Bir de işlerin ehil insanlar eliyle yapılmasını gaye edinen Odalar devre dışı bırakılırsa, Oda-Üye ilişkisi koparılsa, iş beyana bırakılırsa, diplomasını beş sene mayalanmaya bırakan Yapı Denetçi yapılırsa vay halimize... Ortalıkta kiralık diploma ilanları dolaşırken, ekipmanlar (kazan, fan) binadan binaya dolaştırılırken enerji verimliliğinden nasıl bahsedebiliriz? Çok katlı binalarda mutfaklara doğalgaz bağlanması ile can ve mal güvenliği nasıl sağlanır? Doğal havalandırmanın hatta aydınlatmanın olmadığı çok katlı binalarda veya sıcaklık kontrolü konmamış toplantı odasını ısıtırken bir de soğutmanız mühendislik ve enerji verimliliği ile bağdaşabilir mi?

Enerji verimliliğinde önemli artışların sağlanması, öncelikle bir kalkınma planı, buna uygun sanayi enerji, ulaşım programları ve onların gereği olan iyi mühendislik uygulamalarıyla, yüzümüzün başta güneş ve rüzgâr olmak üzere yenilenebilir temiz enerjilere yönelmesiyle; ülke ve çevre menfaatleri göz önüne alınarak fosil yakıtların paylarının bir şekilde düşürülmesi ile mümkündür.

Biliyoruz ki, halkın enerji ihtiyacının ucuz, sürekli, güvenli bir şekilde karşılanmasında yaşanan sıkıntılar ülkemizin en önemli problemlerinden biridir. Halkımız bu nedenle bir darboğaz içindedir. Enerji yoksulluğu ve yoksunluğu gibi ciddi sorunlar oluşmuştur. Milyonlarca insanın elektriği, doğalgazı, faturalarını ödeyemedikleri için kesilmektedir.

Sorunların çözümü yenilenebilir kaynak kullanımını esas alan, toplum çıkarlarını gözetken kamusal planlama temelli demokratik dönüşüm ve enerji politikalarının en geniş katılımı oluşturulup uygulanmasından geçmektedir. Bu politikalarda öz kaynak olarak değerlendirilmesi gereken enerji verimliliği özel bir yer tutmalı; kurumlarda liyakat esas olmalı; mevzuat gözden geçirilerek düzeltilmeli; tüm bu çalışmalarda ülkemizin mühendis ve mimarları ve onların Odaları asli bir konumda olmalıdır diyerek konuşmamı tamamlamak istiyorum.

Son olarak, Oda Yönetim Kurulu adına, tüm kurum, kuruluş, üniversite, federasyon, dernek, belediye ve firmalardan değerli konuşmacılara, tüm katılımcılara, Odamızın Enerji Çalışma Grubu ve Başkanı Oğuz Türkyılmaz ile etkinliği düzenleyen İstanbul Şubemizin Yönetim Kurulu, Enerji Komisyonu ve çalışanlarına içtenlikle teşekkür ediyor, tekrar saygılar sunuyorum.